

Karmøy kommune
Postboks 167
4291 KOPERVIK

Dato: 08.01.2024
Vår ref: 23/04799-2
Deres ref: 22/2120-20

Uttalelse til varsel om planoppstart og høring av forslag til planprogram for kommuneplanens arealdel 2023–2032 for Karmøy kommune

POST- OG BESØKSADRESSE

Ladebekken 50
7066 Trondheim

TELEFON + 47 73 90 46 00

E-POST post@dirmin.no

WEB www.dirmin.no

GIRO 7694.05.05883

SWIFT DNBANOKK

IBAN NO5376940505883

ORG.NR. NO 974 760 282

SVALBARDKONTOR

TELEFON +47 79 02 12 92

Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard (DMF) viser til ovennevnte sak, datert 20. november 2023.

DMF er statens fagorgan og sektormyndighet for mineralressurser og mineralvirksomhet. DMF skal bidra til økt verdiskaping gjennom å legge til rette for en langsiktig ressurstilgang basert på en forsvarlig og bærekraftig utvinning og bearbeiding av mineraler. Vi forvalter lov om erverv og utvinning av mineralske ressurser (mineralloven), og har i tillegg som sektormyndighet et særlig ansvar for at mineralressurser blir ivaretatt i saker etter plan- og bygningsloven

Sentrale mål i mineralforvaltningen er å sikre tilgangen til mineralressursene i framtida og å hindre at viktige forekomster gjøres utilgjengelig av arealbruk som utelukker framtidig utnyttelse.

Viktige føringer for mineralressurser i planarbeidet

I Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023-2027 står det at regional og kommunal planlegging er viktige verktøy for å sikre at verdifulle mineralforekomster, som kan gi framtidig verdiskaping, ikke bygges ned. Kommunal planlegging er avgjørende for å sikre de langsiktige arealbehovene for mineralnæringen.

Om planen

Karmøy kommune varsler oppstart av arbeid med kommuneplanens arealdel 2023-2032. Kommunen så i arbeidet med kommunal planstrategi et behov for full revisjon av både samfunnsdel og arealdel av kommuneplanen. Samfunnsdelen ble vedtatt 13.06.2022, og nå starter arbeidet med arealdelen.

Sentrale tema i planarbeidet til kommunen er:

- Hvordan skal vi ta vare på naturen?
- Hvor skal vi handle og jobbe?
- Hvor skal vi bo og leve?

Uttalelse fra DMF

DMF viser til våre uttalelser til kommunal planstrategi datert 19.03.2020, til oppstart og høring samfunnsdelen, datert henholdsvis 26.06.2020 og 03.01.2022. Der henviste vi til nasjonale forventninger for kommunal planlegging. I 2023 kom nye og oppdaterte nasjonale forventninger, med forsterket fokus på sirkulær økonomi i bygg- og anleggsbransjen.

I vår uttalelse til høring av samfunnsdelen kommenterte vi at vi ikke kunne se at kommunen hadde fulgt vår oppfordring om å vurdere sitt behov for mineralske ressurser på kort og lang sikt.

Det er registrert fire grus- og pukkkforekomster¹ med liten eller lokal betydning i Karmøy kommune, samt en som ikke er verdivurdert. Det er også registrert 32 malm-industrimineral- og natursteinforekomster² i kommunen, hvorav sju ikke er verdivurdert. I følge DMF sitt kartinnsyn³ er det registrert fire uttak i kommunen. DMF forventer at planbeskrivelsen omtaler viktige mineralressurser i kommunen og hvordan arealformålet råstoffutvinning skal brukes. I konsekvensvurderingene av ny arealbruk må det innhentes informasjon om forekomster som ikke er verdivurderte kan være viktige.

Forvaltningen av mineralske ressurser innebærer at kommunen i arealdelen vurderer hvordan eksisterende og ny arealbruk påvirker tilgang til mineralske forekomster i dag og for kommende generasjoner. De forskjellige typene mineralske ressurser, uttak i masseuttak og gruver, og andre mineralinteresser kan stille ulike krav til hvordan arealdelen skal utformes.

Det er store lokale og regionale forskjeller i tilgang til mineralske ressurser. Behovet for mineralske ressurser kan knyttes til alt fra lokal byggeaktivitet til storskala gruvedrift mot et globalt marked. Det vil være næringsinteresser ved utnyttelsen av mineralske ressurser, både direkte ved det enkelte masseuttak og indirekte ved ulike typer industriell videreføring av ressursene. Tilgang på byggeråstoffer er avgjørende for å kunne realisere planlagte utbyggingstiltak. Det er viktig at kommunen vurderer om uttak av ressurser lokalt, spesielt byggeråstoffer, også er viktige regionalt. Karmøy har ifølge DMFs levetidsanalyse av byggeråstoff i Norge⁴ og DMFs ressursregnskap for byggeråstoff⁵ forventa levetid på 0-5 år for knust fjell.

Arealbruk for masseuttak

DMF har gått igjennom hvordan kjente uttak i vårt uttaksregister³, er avsatt i gjeldende kommuneplan:

¹ NGUs grus- og pukkkdatabase:

https://aps.ngu.no/pls/oradb/grus_GP_Oppslag_KS.Alle_fkom_komm?p_kommunenr=1149

² NGUs mineralressursdatabase:

https://aps.ngu.no/pls/oradb/minres_Mi_list_fkom_ks.Alle_fkom?p_kommunenr=1149R&p_sprak=N

³ DMFs kartinnsyn: <https://minit.dirmin.no/kart/>

⁴ Levetidsanalyse av byggeråstoff i Norge: <https://dirmin.no/levetidskart>

⁵ DMFs ressursregnskap for byggeråstoff: <https://dirmin.no/ressursregnskap>

- Hillesland-Karmøy Naturstein er tildelt konsesjon og er avsatt til råstoffutvinning.
- Kvigefjell er tildelt konsesjon og er avsatt til kombinert bebyggelse og anleggsformål.
- Melstokkevatn gbnr 61/12 er ikke påbegynt enda og er meldepliktig etter mineralloven. Området er avsatt til LNF.
- Sandve er meldepliktig etter mineralloven og området er avsatt til LNF.

Områder der det skal drives masseuttak i planperioden bør avsettes til *nåværende råstoffutvinning* i plankartet. Områder der det er planlagt masseuttak som ikke er påbegynt, eller områder for utvidelse av eksisterende masseuttak, bør avsettes til *framtidig råstoffutvinning*, og vises i plankartet med ytre grenser for framtidig uttak⁶.

Hensynssoner

Kommunen bør vurdere å benytte hensynssone H590, jf. plan- og bygningsloven §11-8 c)⁷, for områder med registrerte forekomster med mineralske ressurser som kan være aktuelle for fremtidig utvinning. Hensikten med en slik hensynssone kan være å sørge for at det ikke foretas utbygging eller tiltak som kan vanskeliggjøre senere utvinning av mineralske ressurser. Kommunen kan også vurdere å benytte hensynssone på arealer omkring eksisterende masseuttak der det ikke er registrert en mineralforekomst, for å unngå konflikt med andre arealinteresser og muliggjøre utvidelse av uttak.

Undersøkelserettigheter

DMFs kartinnsyn⁸ viser ett område med undersøkelsesrett: Feøy 1. Her har Branten Utvikling AS undersøkelsesrett til kobber, kobolt, nikkel og platina. Dersom det foreslås ny arealbruk innenfor områder med undersøkelsesrettigheter, bør rettighetshavere informeres om planprosessen og få mulighet til å gi uttalelse til planen.

Gamle gruver

DMF viser til vår uttalelse til oppstart av arbeid med områderegulering for Visnes, datert 05.08.2021 (Deres referanse: 21/3845). Her opplyste vi om at planområdet berørte Nærings- og fiskeridepartementet sine eiendommer, sjakter og gruveåpninger. Dersom det i arbeidet med arealdelen fram mot høringen blir foreslått endringer i planen på eiendommene der NFD er grunneier, ber DMF om å bli orientert i forkant av høringen hva endringene dreier seg om.

Vi gjorde også oppmerksom på at det generelt kan være en sikkerhetsrisiko i forbindelse med gamle gruverom under jord, og at innrasing har forekommet tidligere i gamlegruva ved Vigsnes. Vårt kartinnsyn viser at kommunen har flere andre områder med gamle gruver og gruveåpninger. Det kan ikke utelukkes at det er flere gruveanlegg eller gruveåpninger i kommunen enn det som kommer fram i våre kart. DMF er kjent

⁶ Veileder kommuneplanens arealdel:

<https://www.regjeringen.no/contentassets/135bf8fa9f264d7b86700a7711863578/no/pdfs/h-2481-b-kommuneplanens-arealdel.pdf>

⁷ Hensynssone mineralressurser:

https://www.regjeringen.no/contentassets/2804283df64641cea321fdcdcac779f4/reguleringsplan_2022.pdf (s.129 og 130)

⁸ <https://minit.dirmin.no/kart/>

med at flere av gruvene har omfattende underjordsanlegg. DMF anbefaler at områder med kjente gruveåpninger og avsluttede gruver blir synliggjort med hensynssoner i plankartet. Kommunen må vurdere hva som er relevante bestemmelser eller retningslinjer til sonene som avsettes.

Konsekvensutredning

DMF kan ikke se av planprogrammet at mineralressurser er lagt inn som tema for konsekvensutredningen.

I arbeidet med arealdelen må kommunen identifisere vesentlige virkninger av forslag til endret arealbruk på viktige mineralressurser, jf. Forskrift om konsekvensutredninger § 21. I dette arbeidet må *grus- og pukkdatabasen*⁹ og *mineralressursdatabasen*¹⁰ fra NGU og DMF sitt kartgrunnlag legges til grunn for utredning av arealinns spill. Datasett med forekomstene kan lastes ned fra GeoNorges kartkatalog¹¹. DMF og NGUs datasett distribueres også som WMS-tjenester, og kan legges direkte inn i kommunens egen kartløsning.

Alle nye områder som kommer i nærheten av, eller i berøring med, mineralske forekomster, prospekter eller masseuttak, bør vurderes om de gjør ressurser utilgjengelige for framtida. Ved masseuttaksområder bør kommunen også vurdere om endret arealbruk berører potensielle utvidelsesområder for uttaket. Det er viktig at kommunen tar med i vurderingen at ressurser som ikke nødvendigvis er vurdert som viktige i nærmeste planperiode, kan bli viktige i framtida. Dersom kommunen går inn for arealbruk som påvirker områder med ressurser, bør kommunen i tillegg vurdere om det finnes relevante avbøtende tiltak.

Nye arealer som skal avsettes til råstoffutvinning bør begrunnes ut ifra at det er et reelt behov for uttak av ressurser, som ikke kan erstattes av for eksempel overskuddsmasser, eller ved utvidelse av eksisterende uttak. Dersom det blir foreslått å etablere nye masseuttak, bør det følge en begrunnelse i konsekvensutredningen der det vurderes om avsetting av areal for råstoffutvinning er i tråd med statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning¹².

Det er registrert sju ikke-verdivurderte malm, industrimineral og natursteinforekomster i kommunen, samt en ikke-verdivurdert pukkkforekomst. Kjente forekomster som ikke har fått en verdivurdering av NGU kan inneholde ressurser som er, eller kan bli, viktige. Ved forslag om ny arealbruk som kan påvirke forekomster, må det innhentes informasjon som gir et endelig beslutningsgrunnlag for om viktige ressurser blir berørt.

⁹ Datasett for grus og pukk:

<https://kartkatalog.geonorge.no/metadata/grus-og-pukk/a26e57bc-15bd-46db-8504-6c6ed1e7c501>

¹⁰ Datasett for mineralressurser: <https://kartkatalog.geonorge.no/metadata/mineralressurser-industrimineral-naturstein-og-metaller/5a887d78-07ef-44c6-8941-cb8017c6328c>

¹¹ GeoNorges kartkatalog: <https://kartkatalog.geonorge.no/>

¹² SPR klimatilpasning: <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2018-09-28-1469>

Bestemmelser i arealdelen

I bestemmelsene for gjeldende arealplan er det i punkt 1.1 satt krav om reguleringsplan for alle områder vist som framtidige områder for bebyggelse og anlegg. DMF anbefaler at dette punktet videreføres.

I utformingen av bestemmelsene til ny arealdel bør kommunen vurdere:

- Krav om reguleringsplan for nye, og utvidelser av, masseuttak som etter DMFs vurdering normalt vil falle innenfor:
 - Bygge- og anleggsformål under pbl § 11-7 punkt 1, herunder råstoffutvinning
 - Tiltak etter pbl § 20-1, herunder bokstav a) og k)
- Egne krav for regulering av areal avsatt til råstoffutvinning, for eksempel utredning av landskapsvirkninger, avbøtende tiltak underveis i drift av masseuttak og ønsket etterbruk. Uttaksdybde og -volum må begrunnes hvis dette skal fastsettes i bestemmelsene.
- Et generelt krav til sikring og skjerming av masseuttak. Kommunen må sørge for at det er satt av tilstrekkelig areal for oppføring, vedlikehold og tilsyn med sikrings- og skjermingstiltak.
- Retningslinjer til plankrav for masseuttak:
 - Uttak av mineralske ressurser skal skje i henhold til mineralloven. Uttak over 500 m³ er meldepliktig, og uttak over 10 000 m³ krever driftskonsesjon etter mineralloven.
- Krav om massehåndteringsplan for planer eller tiltak som genererer overskuddsmasser

For nærmere informasjon om mineralloven med tilhørende forskrifter, se hjemmesiden vår på www.dirmin.no. Her finner du også vår digitale kartløsning, som er et nyttig verktøy for oppdatert informasjon om mineraluttak, bergrettigheter m.m., supplert med relevante kartdata fra andre etater.

Vennlig hilsen

Dragana Beric Skjøstad
seksjonsleder

Kristina Elise Krøvel
rådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

Saksbehandler: Kristina Elise Krøvel

Mottakere:

Karmøy kommune

Postboks 167

4291 KOPERVIK